

Ministrul Agriculturii: As vrea sa avem pâna la finele anului o Lege corecta a arendei

Pâna la finele anului as vrea sa avem o Lege a arendei în care proprietarul sa fie beneficiarul unei arende corecte, iar cel care lucreaza terenul sa fie singurul beneficiar al subventiilor, a declarat ministrul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale, Adrian Oros, într-un interviu acordat AGERPRES.

El a precizat ca trebuie finalizate Camerele Agricole si o baza de date reale pentru animale, acestea fiind "lucruri urgente, deranjante, dar necesare", care trebuie rezolvate anul acesta.

Oros a subliniat ca dupa aprobarea bugetului si notificarea ajutorului catre Comisia Europeana ar putea începe plata despagubirilor catre fermieri pentru culturile de primavara, iar acest lucru ar putea fi posibil începând cu luna aprilie.

Ministrul a mai vorbit în interviu despre masurile perioadei de tranzitie, despre Programul National de Redresare si Rezilienta si despre modul în care vor fi împartiti banii pe Programul National Strategic 2023-2027.

AGERPRES: Care sunt prioritatile, urgentele, anului 2021?

Adrian Oros: As vrea ca pâna la finele acestui an sa facem Camerele Agricole, o Lege a arendei, corecta, în care proprietarul sa fie beneficiarul unei arende corecte, dar pe baza unui contract, iar cel care lucreaza terenul sa fie singurul beneficiar al subventiilor, pentru ca aceasta este o problema foarte mare, si apoi situatia subventiilor pentru animale. Am obtinut o modificare a datei de referinta pentru subventii, dar ea va începe din 2023, însa ma refer în primul rând si la o baza de date reala, inclusiv la acele registre de ameliorare a raselor ale asociatilor. Și acolo este un subiect sensibil, iar multi crescatori sunt deranjati. Toate acestea trebuie sa le lamurim. Sunt lucruri urgente, deranjante, dar necesare. Și trebuie rezolvate anul acesta. Sigur, urmeaza Programul National Strategic, iar pâna în septembrie o sa îl discutam cu fiecare forma asociativa în parte, tranzitia pâna în februarie o sa o discutam si o sa-i dam drumul, dar sunt chestii vechi care paraziteaza, ca sa zic asa, se tot rostogolesc si trebuie rezolvate. Lumea le cam stie, toata lumea este de acord ca nu sunt corecte si ca încurca functionarea, în general, a modului în care se acorda subventiile. Acestea sunt prioritatile.

Ati anuntat ca renuntati anul acesta la programul "Tomata" si ca veti demara un program de sprijin pentru legume în spatii protejate...

Nu renuntam la "Tomata", asa cum s-a spus, îl extindem, pentru ca el nu a functionat cum ar fi trebuit. Va fi un program pentru legume în spatii protejate. Avem studii care arata ca în 2015 aveam o productie de 700.000 de tone de tomate, iar în 2019, a crescut putin, la 896.000 tone, dar în paralel au crescut si importurile. Acestea au fost de 57.000 de tone în 2015 si de 72.000 de tone în 2019, iar deficitul s-a pastrat. Daca în 2017, când a început programul, deficitul era de 84 de milioane de euro, în 2019 a fost de 83,5 milioane de euro.

Pe de alta parte, programul a fost atât de simplist facut încât era fraudat grosolan. Doar la o verificare facuta de un coleg din Olt la sfârșit de an s-a vazut ca erau o gramada de dosare pe care le respinsese, dar erau date în plata si a gasit în sesiunea aceea 417 dosare fictive. De asemenea, foarte multi legumicultori ne spuneau: "Domnule ministru de ce trebuie sa fac numai tomate? Lasa-ma sa fac ceea ce îmi cere piata". Și asa este corect. Și atunci am zis ca anul acesta îl extindem - chiar daca pe unitate va fi mai mic - pentru ca vor fi mai multi - va fi un ajutor pentru cei care chiar fac legumicultura. În paralel cu acest program de minimis vom veni cu masuri prin care alocam distinct 150 de milioane de euro în doi ani pentru legumicultura, atât pentru solarii si sere cât si pentru depozite si procesare.

Ce valoare va avea programul de minimis pentru legume în spații protejate?

Va fi un plafon. Plafonul la minimis pe care avem voie să îl dam anul acesta va fi de 88 de milioane de euro. Pe tot ce înseamnă minimis. Un plafon în fiecare an în care trebuie să ne încadrăm și se iau în calcul ultimii trei ani. Noi stim cât am cheltuit pe minimis anul trecut și acum doi ani - stim exact cât putem cheltui anul acesta: 88 de milioane de euro. Din acești bani avem și programele legate de apicultură, "Bazna și Mangalita" și "Usturoiul".

Cum veți împărți acești bani, care nu sunt chiar așa mulți?

O să vedem dacă o să găsim pentru apicultură alți bani, ca să ne rămână cât mai mulți în zona asta. Anul trecut am dat aproape 40 de milioane de euro numai pentru "Tomata". Usturoiul va merge separat, îl continuăm, este doar în anul doi. Suprafața a crescut foarte mult anul trecut și ei au primit cam 60%, 1.600 de euro în loc de 3.000 de euro, dar efectul s-a văzut. Într-adevăr, este și mai ușor de pastrat usturoiul. În cazul roșiilor, produceau tot în același timp, le scoteau pe piață și fiind un exces le aruncau, pentru că nu mai aveau ce să facă cu ele și era păcat că era munca lor. Plus că acolo, cei care au făcut pe bune și-au diminuat pierderile din cei 3.000 de euro primiți, dar pe total economie nu s-a văzut efectul. S-au cheltuit în cei patru ani 172 de milioane de euro pe Tomata, iar efectul nu s-a văzut nici măcar în scăderea importurilor în perioada de iarnă.

Concret, ce legume vor fi susținute în acest program?

Vom stabili cu asociațiile de legumicultori. Pe Sprijinul Cuplat Vegetal (SCV) există din ceea ce știu eu, ardei, vinete, castraveti, varza și roșii, unde anul acesta sprijinul va fi de 4.900 de euro/hectar în spații protejate și cam 1.800 de euro pentru tomate pentru procesare. Când le pui cap la cap pe toate, nu sunt chiar așa de puține. De aceea legumicultorii trebuie să cultive ce le dictează piața, nu roșii ca așa a spus Oros sau Daea, dar să existe și o modalitate de a controla astfel încât acele roșii să ajungă pe piață.

Cum arată bugetul Ministerului Agriculturii pentru anul 2021?

Trebuie să primim limitele bugetare și pe urmă o să vedem ce avem și cum dramuim banii.

Ce noutăți aveți în legătură cu Planul National de Redresare și Reziliență (PNRR)? Sunt creionate proiectele pe care vreți să le finanțati din acești bani, respectiv cel pentru infrastructura de gestionare a apei și rețeaua de depozite?

În vechea arhitectură a Guvernului era acceptată o sumă de 6,5 miliarde de euro pentru infrastructura de gestionare a apei și 750 de milioane de euro pentru rețeaua de depozite în jurul căreia să formăm și o rețea de distribuție și valorificare produse românești. În prima ședință de Guvern fiecare ministru își va asuma din PNRR ce vrea să facă, cu termene clare, în așa fel încât să putem prezenta Comisiei, la începutul lunii martie, o formă finală, ca să atragem primii bani pentru proiecte anul acesta. După știința mea, regula este că până la finele lui 2023 trebuie să fie contractate toate sumele. Este un termen foarte strâns, mai ales când discutăm de infrastructură pe care vrem noi să o facem. Într-adevăr, finalizarea va fi poate pe N+2 sau N+3, dar contractarea va fi 2023, și atunci sigur că vom dori să folosim această oportunitate pentru a atrage toată suma. Discuția actuală este următoarea: cât de realiste sunt proiectele fiecărui ministru. Întrebarea pentru mine, la Agricultură, este dacă pot să cheltui cele 6,5 miliarde de euro, dacă există capacitate de proiectare și tehnică de execuție ca să cheltui banii... Dacă nu, îi dau altcuiva, la Transporturi, de exemplu.

As vrea să vorbim și despre Programul National Strategic, pachetele de măsuri, inclusiv pe perioada de tranziție.

Programul National Strategic la care lucrăm anul acesta începe efectiv în 2023 și ține până în 2027. Vom avea însă

doi ani de tranzitie, respectiv 2021 - 2022. A sosit regulamentul de tranzitie, iar noi pregatim acum pachetele de masuri. Avem banii, iar regulamentul ne da niste limite. Pe tranzitie se va merge dupa aceleasi reguli, practic sunt bani noi, pe reguli vechi.

Vom avea 6,61 miliarde de euro, din care pentru Pilonul I - plati directe 3,81 miliarde de euro, iar pentru Pilonul II - 2,8 miliarde de euro.

Schemele din Pilonul I vor merge ca si pâna acum cu platile directe pe suprafata. Vom continua cu acea plata redistributiva pentru fermele mici, pâna în 5 hectare, iar pentru fermele medii, între 5 si 30 de hectare, vom da o plata mai mare, de 48 de euro. Totodata, va ramâne plata pentru clima si mediu, tot ca plata directa, respectiv 57,82 euro, iar platile directe pentru tinerii fermieri vor fi de 36,61 de euro pe hectar, în primii cinci ani când s-au înregistrat, dar pâna la un plafon de 60 de hectare.

Pentru Pilonul II bineînteleas ne-am orientat pe ce a reiesit din analiza nevoilor. Am vazut ca avem un grad de depozitare si procesare prea mic si de acolo si deficitul comercial. În pomicultura, legumicultura si la carnea de porc avem un deficit foarte mare si de aceea încercam ca prin masurile din Pilonul II, pe acesti ani de tranzitie, sa cofinantam exact aceste activitati. Dar aici sunt si niste obligatii de mediu, conditiile din regulamentul ale Comisiei Europene, respectiv minimum 36% din suma trebuie cheltuita pe masuri de mediu si clima, atât din fondurile Pilonului II cât si din Fondul de Rezilienta pe Agricultura.

Cum arata în prezent alocarile financiare pe aceste masuri din Pilonul II?

Nu avem înca cifrele finale, pentru ca trebuie sa le discutam si cu asociatiile. Din ce avem pâna în prezent, pe masura 10 "Mediu si clima" vor fi aproximativ 20 de milioane de euro, pentru Agricultura Ecologica aproximativ 120 de milioane de euro. Sunt plati pentru zone care se confrunta cu constrângeri naturale si vom merge în primul rând pe zona montana, cu aproape 70 de milioane de euro. Vom merge si pe masurile care au avut succes si care ar putea acoperi acele nevoi pentru a corecta deficitul.

Masura 4.1 - Investitii în exploatarea agricole, am splitat-o în mai multe pe sectorul vegetal si zootehnic. Pentru investitii în procesare si conditionare în ferma, integrarea în ferma, vor fi alocate în jur de 100 de milioane de euro, pentru investitii în exploatarea agricole pe legumicultura si aici ma refer la sere si solarii - tot 100 de milioane de euro, pentru investitii în exploatarea în zootehnie - circa 200 de milioane, iar pentru zootehnie în zona montana - 90 de milioane de euro. Avem si investitiile privind achizitiile simple si echipamente în ferme cam 100 de milioane, investitii privind procesarea si conditionarea legumelor 50 de milioane. Teoretic, pe cei doi ani, 2021-2022, avem pentru legume în sere si solarii, depozitare si procesare, circa 150 de milioane de euro. De asemenea, vrem sa continuam si cu investitii în exploatarea pomicole, pentru ca a fost un program supra-contractat si unul de succes si vom aloca aproximativ 110-115 milioane de euro.

Exista si masura 4.2 "Investitii în marketingul produselor agricole"- alta decât procesarea în ferma, prin care se poate face depozitare si procesare si de catre cei care nu au productie primara. De exemplu, daca vor sa își faca o fabricuta mica de lapte cei din zona Vatra Dornei, sa își faca ei în primul rând, nu altcineva. Discutia pe care am avut-o mai ales cu cei din zona montana, în general cu cei mici, a fost sa își faca ei partea de depozitare si procesare, prin cooperative. Nu exista alta solutie pentru cei mici. Daca își face altcineva, în afara de ei, sunt doua pericole mari: tot timpul o sa-i conditioneze la pret si exista pericolul ca acea fabricuta mica sa fie preluata de un operator mare, care va avea la un moment dat monopolul. Daca este a lor, ei fiind crescatori de vaci de lapte, niciodata nu o sa vrea sa vânda si o sa își faca tot ei depozitarea si procesarea. Alta forma realista de a-i ajuta nu exista.

Le-am dat si alte argument în plus: daca unul vrea sa își faca depozitare-procesare, singur, înseamna ca este mai mare, nu prea are nevoie, dar primeste 50% din fonduri. În momentul în care esti în cooperativa, primesti 70%, iar

daca esti si în zona montana, mai ai înca 10%. 80% pentru o cooperativa în zona montana, mai mult nu se poate, iar cei 20% ramasi îi pui de la mai multi, plus ca îți faci o fabricuta care sa te serveasca pe tine, fara acel pericol ca o sa-ti dicteze cineva pretul. Altfel îți gestionezi business-ul când ai si depozitare si procesare, când ai doar productia primara depinzi de acela care proceseaza, de comerciant.

Despre ce sume vorbim pe aceasta masura?

Aproximativ 130-140 de milioane euro, în jur de 80 de milioane de euro la nivel national si 30 de milioane pentru zona montana. De asemenea, am alocat o suma de 25 de milioane de euro pentru investitii în culturi proteice ca sa vedem cum o accepta fermierii. Exista o strategie a UE pentru a creste independenta proteica a Europei, deoarece foarte multa proteina este adusa din SUA si America de Sud. Noi, pe de o parte, cultivam doar soia nemodificata genetic, în schimb importam la greu sroturi de soia, modificate genetic. Daca tot exista strategia aceasta, haideti sa vedem cum ar merge si la noi. Poate unii fermieri vor vrea sa cultive soia, sa o si proceseze daca dam bani europeni, pentru ca dam foarte multi bani pe importurile de sroturi de soia.

În continuare vom da si programului LEADER partea lui, între 50 si 70 de milioane de euro, repet sunt niste limite pentru ca va trebui sa le discutam cu fiecare în parte. Pe bunastare, la porc si pasare, vom aloca în jur de 250 de milioane de euro, iar pe masura 17.1 privind asigurarile - 10-15 milioane de euro. Noi ne-am uitat de-a lungul timpului cum s-au consumat banii si în functie de acest lucru i-am împartit. Cam acestea sunt fondurile de tranzitie.

Știu ca mai sunt 690 de milioane de euro, bani care au venit în plus la fondurile pe tranzitie

Într-adevar, separat din instrumentul de redresare si rezilienta avem 692 de milioane de euro, bani care au venit în plus. Noi oricum am pierdut pe total când a iesit Marea Britanie si când s-au dat mai multi bai pe incluziune sociala si pe aparare, dar acum s-a suplimentat un pic, în aceleasi conditii: 36% din suma sa fie folosita pe masuri de mediu, 1% pe bunastare si minimum 55% pe investitii. Ca sa ne încadram pe aceste conditii minime, se vor duce pe Masura 10 - 140 de milioane de euro, pe ecologic 100 de milioane de euro si 50 de milioane pentru cooperarea pe orizontala si verticala pe lantul de aprovizionare, iar pentru masura privind instalarea tinerilor fermieri am alocat între 80 si 100 de milioane de euro, dar aici va trebui sa vedem cum facem proiectul care este destul de usor de fraudat.

La ce va referiti când spuneti ca e mai usor de fraudat?

Practic este o suma forfetara, scrie o poveste acolo si nu îl mai urmareste nimeni. Sunt bani de multe ori aruncati. Vad ca functioneaza în toata Europa, dar nu stiu cum îl monitorizeaza mai bine. La noi, scriu un plan de afaceri si primesc 70% din bani. Foarte multi dintre beneficiari, chiar daca din tata în fiu fac agricultura într-un anumit domeniu, se duc si întreaba unde pot obtine punctaj mai mare si chiar daca este în zona montana, vine unul smecher, îi scrie un proiect pentru nu stiu ce pepeni sau porumb dulce, pentru ca are cele mai multe puncte. Nu poate sa-l faca, se chinuie, nu ramâne pe piata, dar se chinuie sa reziste ca sa îndeplineasca criteriile acelea si sa mai traga ceva. Am întâlnit concret în zona submontana asa ceva. Consider ca ar trebui, daca tata e crescator de oi, sa spuna vreau sa devin tânar fermier si vreau sa cumpar tot oi sau tot vaci, dar mai de rasa. Pericolul este ca se gasesc tot felul de chichite de acestea, consultantul stie pentru ca este ajutat de oamenii din AFIR care scriu ghidurile si atunci, în timp, pe un exercitiu bugetar constati ca o parte din banii se duc aiurea, pentru ca vine unul care spune: "hai ca îți spun eu cum se face". Ceea ce nu e corect.

În aceste conditii ce veti face pentru a corecta aceasta situatie pe masura privind instalarea tinerilor fermieri ?

Am cerut în primul rând sa faca ghidurile astfel încât 70% sa mearga în investitii certificate. Sa vina cu factura ca

si-a cumparat animale, ca si-a cumparat ceva. Este aproape o suma forfetara. Revenind la fonduri, cred ca este important ca si activitatile neagricole sa fie sprijinite, pe masurile 6.1 si 6.4. Aici, pe cele doua masuri non-agricole, vor fi cam 150 de milioane de euro. Vom merge si pe dezvoltarea fermelor mici, masura 6.3, investitii în ferme mici, în fermele de familie. Aici împreuna, national si zona montana, o sa fie o suma de 80-90 de milioane de euro.

Care este orizontul de timp pentru lansarea acestor masuri?

Avem un calendar prin care pâna la sfârșitul lunii februarie trebuie sa trimitem oficial la Bruxelles PNRR pe tranzitie. Dupa ce mai analizam cifrele si observatiile pe care le-am primit de la CE si de la asociatii, le trecem prin grupul de consultare si pe urma prin comitetul de monitorizare, iar la finele lui februarie îl transmitem la Bruxelles. Sigur, trebuie sa modificam si legislatia nationala, pâna finele lunii aprilie, în asa fel încât noi la mijlocul lunii iunie sa demaram toate sesiunile de depunere, cu tot ce înseamna ghiduri, consultari. Practic, dupa tranzitie, intra PNS, dar va mai fi un N+2 sau 3, mai ales pentru masurile de investitii, cele mari care impacteaza si mediul, unde este nevoie de avize si studii.

As vrea sa vorbim si despre situatia despagubirilor acordate fermierilor afectati de seceta. Când vor primii banii pentru culturile de primavara si ce restante mai sunt pentru cele însamântate în toamna lui 2019?

Am achitat undeva la 88-89%, peste 850 de milioane de lei pentru culturile de toamna. În ceea ce priveste plata despagubirilor pentru culturile de primavara noi avem ordonanta scrisa, procedurile sunt aceleasi, dar e nevoie sa fie prinsa în buget. În momentul în care e prinsa în buget o putem face si notifica catre Comisie. Acest lucru se va întâmpla numai dupa aprobarea bugetului, mai repede nu. Pâna nu avem buget nu putem face nimic. În cazul culturilor cu porumb si floarea soarelui avem o suprafata de 1,21 milioane de hectare afectata de seceta, iar suma de care avem nevoie este de peste un miliard de lei.

Puteti estima, totusi, un termen când vor putea primi efectiv banii, dupa tot acest circuit?

Daca eu primesc banii în buget, ordonanta e scrisa, trebuie doar sa o notificam la Bruxelles. Ea poate sa plece în momentul în care îi dau drumul pe circuit. În paralel se pot întâmpla circuitul legislativ cu avizul de la Bruxelles. Daca facem o comparatie cu ce s-a întâmplat anul trecut pe despagubiri, este posibil ca din trimestrul II, din aprilie, sa începem platile catre fermieri.

Centralizarile realizate arata ca pentru plata despagubirilor pe culturile de primavara sunt cu mult mai multi fermieri înscriși decât pentru cele din toamna. Care ar fi explicatia?

Într-adevar, pentru culturile din toamna au fost 36.000 de fermieri, iar acum la plata despagubirilor pe culturile de primavara sunt 93.000. Ori au fost mai multi fermieri care au cultivat porumb si floarea soarelui, ori au fost mai superficiali cei din comisiile de evaluare. Orice masura de genul acesta pe care o faci trebuie sa te bazezi si pe cât sunt de corecti oamenii.

În alta ordine de idei, v-ati completat echipa de secretari de stat? Ati pierdut doi, dupa ce Emil Dumitru si George Scarlat au obtinut un loc în Camera si Senat.

Deocamdata îi avem siguri pe cei care au ramas, domnii Gheorghe Ștefan si Aurel Simion, iar din partea USR-Plus a fost desemnat George Catean, un om care are legatura cu agricultura, având un business de familie integrat pe zona de vaca de lapte si oaie de lapte. Mai vine cineva din partea UDMR si va mai înca unul din partea PNL, care va fi propus de acele filiale care au oameni pregatiti. Filiala Calarasi are doua propuneri, ambele fiind ok. Secretarii de stat vor fi numiti numai dupa ce vor fi evaluati. Sunt 90 si ceva de secretari de stat în total si trebuie evaluati inclusiv din punct de vedere al dosarului de presa, sa nu ne trezim cu tot felul de bombe. Pot sa fie 80 buni

si daca 10 au ceva probleme, presa o sa scrie numai despre acestia. De aceea trebuie evaluati pentru ca pâna la urma sunt demnitari si pot sa fie foarte buni profesionisti, dar daca au o tinichea.....

Când estimati ca vor intra în pâine?

Eu cred ca saptamâna viitoare. Îmi doresc sa se întâmple cât mai repede pentru ca trebuie sa împart domeniile. Programul National Strategic este unul foarte important la fel si relatia cu Comisia Europeana.

Ramâne în continuare si postul de subsecretar de stat?

Înca nu stiu daca mai ramâne.